

ཀྲུང་ཁབ་གྲུང་ཁྱུགས་གསོ་རིག་དོ་དམ་ཅུས་མི་རིགས་གསོ་རིག་ཕྱག་དཔེ་ལེགས་སྒྲིག་དཔེ་ཚོགས།
国家中医药管理局民族医药文献整理丛书

ལྷོ་དྲུས་འཁོར་སྐར་ཅིས་སྐར་གྱི་གནའ་རྩིས་སྒྲགས་བསྒྲིགས།
藏族古代历算学资料汇编

བོད་ཁྲུངས་ལྷན་ཅིས་ཁང་གནའ་རིག་སྐར་ཅིས་ཞིབ་འཇུག་མིང་།
西藏自治区藏医院天文历算研究所

མི་རིགས་དཔེ་སླུང་ཁང་།
民族出版社

ཀྲུང་ཁབ་ཡུང་ལུགས་གསེར་གཞི་དཔེ་ཅུས་མི་རིགས་གསེར་གཞི་དཔེ་ཅུག་དཔེ་ལེགས་སྒྲིག་དཔེ་ཚོགས།
国家中医药管理局民族医药文献整理丛书

བྱས་འཁོར་སྐར་ཅིས་སྐར་གྱི་གནའ་ཅོམ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས། 藏族古代历算学资料汇编

ཅོམ་སྒྲིག་ཆན་པ། བད་ལྷོངས་སྐར་ཅིས་ཁང་གནམ་དིག་སྐར་ཅིས་ཞིབ་འཇུག་མེའོ།
整理单位： 西藏自治区藏医院天文历算研究所
སྒྲིག་པ་པ། ཡུམ་པ།
整理者： 银 巴

མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུར་ཁང་།
民族出版社

图书在版编目(CIP)数据

藏族古代历算学资料汇编/银巴编. —北京:民族出版社,2005.9

ISBN 7-105-07220-2

I. 藏… II. 银… III. 藏历—资料—汇编—古代—藏文 IV. P194.9

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2005)第 109598 号

藏族古代历算学资料汇编

编 者	银 巴
出版发行	民族出版社
地 址	北京市和平里北街 14 号
邮 编	100013
网 址	www.e56.com.cn
印 刷	北京艺辉印刷有限公司
装 订	天华印刷装订有限公司
经 销	全国各地新华书店
开 本	850mm×1168mm 1/32
印 张	10.75
印 数	0001—2000 册
版 次	2005 年 9 月第 1 版
印 次	2005 年 9 月北京第 1 次印刷
定 价	16.00 元

该书如有印装质量问题,请与本社发行部联系退换
(藏文发行科电话:010-64227665 58130509)

ཕྱི་མ་གྲིག་འགན་འཁུར་པ།

责任编辑:

པར་ཁྱིམ་འགན་འཁུར་པ།

责任校对:

ལྷན་པ་མ་ཟེང་།

卓玛吉

འབྲུག་མི་ཐོན།

周 毛 吉

ཕྱི་མཁའ་ཁྱེད་ཀྱི་མཁའ་

ਪ੍ਰਸੰਨਾ

དཔེ་ལྷན་ལས་ཁུངས།

མི་རིགས་དཔེ་སྤྱན་ཁང་།

नमोऽस्य ह्येवमपि ।

མི་རིགས་དཔེ་སྐུན་ཁང་གི་པོད་ཡིག་ཚུལ་གྱི་ཁང་།

གནས་ཡུལ།

པེ་ཅིན་རྟ་མིང་ལི་བྱང་ལམ་ཨང་14པ།

ཡུལ་འདི་ཡང་གྲུང་པ་

100013

ཁ་བརྒྱུད་ཡོང་གུངས།

010-64275311

པར་འདེབས་མཁ

ལེ་ཅིན་དབྱི་རྒྱུ་ལཱ་ལ་འདེབས་ཚད་ཡོད་ཀྱང་སྤྱི་

བཀྲ་དང་འཛོལ་མ་ཡན།

ཀུལ་ཡིང་ས་ས་གནས་སོ་སོའི་ཞིན་ཏུ་དཔེ་ཚོང་ཁང་།

ཕྱི་ལོ་༡༩༩༥

850mm×1168mm 1/32

ལར་མོག

10.75

འཇུག་གཞིའི་སྒྲིག་ཁྲུང་།

2005ལོའི་ཟླ་9པར་པར་གཞི་དང་ཕོ་བསྐྱེད་སྐུ་

ཡུལ་ཐོག་ནས་

2005ལོའི་ཟླ་9པར་པེ་ཅིན་ད་པར་ཐེངས་དང་པོ་བསྐབ།

ལཱ་གཏོང་པ།

0001-2000

[illegible]

\$5.16 00

国家中医药管理局
民族医药文献整理丛书指导委员会

主任委员：余 靖

副主任委员：李振吉 房书亭

委 员：余 靖 李振吉 房书亭 吴 刚

贺兴东 洪 净 苏钢强 林超岱

赵 明 阿 登 次旦平措 德 吉

执行委员：赵 明 德 吉 占 堆 次仁巴珠

《藏族古代历算学资料汇编》
编辑委员会

主 编：银 巴

副 主 编：贡噶仁增

编 委：次 多 旦 增 罗布次仁

格 多 尼玛次仁

校 审：银 巴

ཐོན་འགྲུའི་གཏམ།

རང་རྒྱལ་ནི་མི་རིགས་མང་ལ་ཤེས་རིག་དང་རྒྱས་ཆེ་བའི་གནའ་པོའི་.....
 རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན། ཏུས་ཡུན་རིང་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་ནང་ས་ཁམས་
 ཀྱི་ཁོར་ཕྱག་དང་རང་བྱུང་གི་ཆ་རྒྱུན། འཛོལ་བའི་གོམས་གཤིས་སོགས་མི་འདྲ་
 བ་དང་ཆབས་ཅིག་གཏན་ཆོགས་དང་ཆོས་ལུགས་སོགས་ཀྱི་ཤུགས་རྒྱུན་མི་.....
 འདྲ་བའི་དབང་གིས་ནད་གཞི་སྔོན་འགོག་དང་བཙོས་ཐབས། དེ་བཞིན་སྤྲོན་
 གྱི་བེད་སྤྱོད་བྱེད་སྤངས་སོགས་ཀྱི་ཐད་རིམ་བཞིན་མི་རིགས་སོ་སོའི་བྱུང་ཆོས་
 ལུན་པའི་མི་རིགས་རང་ཉིད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་ལ། དེས་མི་
 རིགས་རང་ཉིད་ཀྱི་རིགས་རྒྱུད་འཕེལ་འཛིན་དང་སྤྱི་ཆོགས་འཕེལ་རྒྱས་.....
 སོགས་ཀྱི་ཐད་ལེགས་སྦྱོར་ཤུགས་ཆེན་ལུས་ཡོད། མི་རིགས་ཀྱི་གསོ་རིག་དང་
 སྤྲོན་ཁྲིམ་ནི་མི་རིགས་ས་ཁུལ་རང་ཁོངས་ཀྱི་གལ་ཆེའི་གསོ་རིག་དང་སྤྲོན་.....
 ཁྲིམ་འཛུང་བསྟེན་གྱི་འབྱུང་རྒྱ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་དེ་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལུགས་.....
 གསོ་རིག་སྤྲོན་ཁྲིམ་བྱ་གཞག་གི་གྲུབ་ཆ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་དང་ཆབས་
 ཅིག་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་སྤྱོད་ཆོག་པའི་ཙུ་ཆེའི་སྤྱོད་རྒྱུ་ཞིག་གྱང་...
 ཆགས་ཡོད།

རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ལུགས་གསོ་རིག་སྤྲོན་ཁྲིམ་དོ་དམ་ཏུས་ནས་གྱིང་ལུགས་.....
 གསོ་རིག་དང་སྤྲོན་ཁྲིམ་དེ་ཉིད་ཏུ་བསྟོགས་ཐོན་འབྱེད་ཆེན་པོའི་ནང་གི་.....
 འཕེལ་རྒྱས་ཁ་སྟོགས་ཞིབ་འཇུག་ཅེས་པའི་ཞིབ་འཇུག་རྣམས་གྱི་རྒྱང་.....
 གཞིའི་ཉིང་སྤྱི་ལོ་༢༠༠༡ ནང་༢༠༠༢ ལོར་གཙོ་བོ་ཏུ་བརྒྱུད་ཀྱི་མི་རིགས་.....
 གསོ་རིག་དང་སྤྲོན་ཁྲིམ་གྱི་ཁྱད་སྤྲོད་ལུན་མ་དཔེ་རྣམས་ལེགས་བསྐྱེད་བྱེད་པའི་

ནམ་གངས་ཀྱི་ཚོག་རྒྱུ་སྐྱེད་ལྷགས་ཆེན་བྱས་ཡོད་པ་དང་། རྣམ་གངས་
འདྲིའི་གཙུག་པོའི་དམིགས་ཚད་ནི་མི་རིགས་གསེར་གྱི་དང་སྒྲུབ་ཆས་ཀྱི་ཁྱད་སྤྲོད་
ལྡན་མ་དཔེ་སྤྱད་སྐྱེད་དང་ལེགས་སྒྲིག་བྱས་པ་བརྒྱུད་མི་རིགས་ཚོ་སྤེའི་དཔེ་
མཚན་གྱི་མི་རིགས་གསེར་གྱི་འཕེལ་རྒྱས་ལོ་རྒྱུས་དང་མང་གཞིའི་རིག་པའི་
གཞུང་ལྷགས། བད་ཚོག་ལག་ལེན། སྒྲུབ་ཆས་དང་སྒྲུབ་སྐྱེད་སྐར་གྱི་ཆེད་
ཚུལ་དཔར་བརྒྱུན་བྱས་ནས་རང་རྒྱལ་གྱི་མི་རིགས་ས་ཁུལ་གྱི་ཚན་རིག་ཞིབ་
འཇུག་དང་སྒྲིབ་གསེ། བད་ཚོག་སྒྲུབ་ཆས་ཞིབ་བཟོ་དང་གསར་སྤེལ་བྱེད་
རྒྱུའི་ཆེད་དུ་མང་གཞི་ལག་ལོ་ཞིག་གཏོང་རྒྱ་ཡིན་པས་རེད།

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་ལྷགས་གསེར་གྱི་སྒྲུབ་ཆས་དོ་དམ་ཅུའི་མི་རིགས་གསེར་གྱི་
ལྷག་དཔེ་ལེགས་སྒྲིག་དཔེ་ཚོགས་ནི་འཆར་གཞི་ལྟར་ན་ཁྱོད་དཔེ་རིགས་.....
༡༠ཙམ་དཔར་བརྒྱུན་བྱ་རྒྱ་དང་དེ་དག་ནི་ཤོད་དང་། སྐག་པོ། མིང་ཅང་།
ཉལ། དུམ། ཀྱང་། ཡའ། ཉལ། ཁྲའ། མའ། ཡིས། སྤུའ། ལྡང་། ཏུང་།
སྐགས་མི་རིགས་ཀྱི་གསེར་གྱི་དང་སྒྲུབ་ཆས་ཀྱི་མ་དཔེ་ཁྱད་སྤྲོད་ལྡན་ནམས་ཚུད་
ཡོད། དེ་བ་དེ་དག་དཔར་བརྒྱུན་བྱས་པས་རང་རྒྱལ་གྱི་མི་རིགས་གསེར་གྱི་
དང་སྒྲུབ་ཆས་ཀྱི་བར་མཛེད་དེ་བས་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ནམ་པར་བཟླ་
བར་འབྱུར་ངེས་ཡིན་ལ་དེ་ནི་མི་རབས་རྗེས་མས་མི་རིགས་གསེར་གྱི་དང་.....
སྒྲུབ་ཆས་བྱ་གཞག་རྒྱུད་འཛིན་དང་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་བའི་མང་གཞི་ཞིག་.....
ཀྱང་ཡིན་ནོ།

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་ལྷགས་གསེར་གྱི་སྒྲུབ་ཆས་དོ་དམ་ཅུ།

མི་རིགས་གསེར་གྱི་ལྷག་དཔེ་ལེགས་སྒྲིག་དཔེ་

ཚོགས་སྤྱད་ལྟན་ལྟ་ཡོན་ལྟན་ཁང་ནས།

༢༠༠༤ལོའི་ཟླ་བ་གསུམ་པར།

ཐྱིག་པ་པོའི་གཏམ།

སྤྱིར་བོད་ཀྱི་ཅིས་རིག་ཅེས་པས་བོད་རང་ས་ནས་དར་བའི་སྤྱིར་བས་ཀྱི་
 ཅིས་རིག་དང་། བྱ་ཅིས། ཏུས་འཁོར་སྐར་ཅིས། དབྱངས་འཆར། རྒྱ་ཅིས།
 ས་དབྱུང་བཅས་ལ་གོ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལས་མཆོག་གི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་
 དཔལ་ཏུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྐར་ཅིས་རིག་པ་ནི་བོད་ཀྱི་ཅིས་རིག་གི་གཞུང་.....
 ཤིང་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན། དེར་བརྟེན་ཏུས་འཁོར་སྐར་ཅིས་སྐོར་ལ་བོད་ཀྱི་
 མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིག་འཛིག་ཤིན་ཏུ་མང་བ་མ་ཟད་ཅིས་ལྷགས་ཀྱང་མི་.....
 འདྲ་བ་རྣ་ཆོགས་སུ་གྱེས་ཡོད། འདིར་སྐབས་སུ་བབས་པ་ཚུགས་ཐྱིག་གི་
 ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ནི་མཆུར་ལྷག་ལྷགས་གཉིས་སུ་མ་གྱེས་གོང་ཏུ་བྱུང་.....
 བའི་ཅུང་མུ་ཏུས་ཀྱི་ཏུས་འཁོར་སྐར་ཅིས་སྐོར་གྱི་ཚོམ་ཡིག་ཡིན་པས་དབྱུང་...
 གཞིའི་ཡིག་ཆ་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པའི་གནས་སུ་བྱུར་མོད། ར་ཆོས་གང་སྟབས་ཅི་
 རྒྱབ་ཀྱིས་ལག་སོན་བྱུང་བའི་གནད་དཔེ་ཁག་ཅིག་ཚུགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་...
 པ་དེབ་རྒྱུང་འདིའི་ནང་། མཆོག་གི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་དཔལ་ཏུས་ཀྱི་
 འཁོར་ལོ་ལས་ཐུང་བ་ཐྱི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་ལེའུ་ལྷེ་སྐར་ཅིས་ཀྱི་ཁྱངས་སུ་...
 བྱུར་པའི་ལེའུ་དང་པོ་དང་། རྗེ་རེད་མདའ་བ་གཞོན་ནུ་སྒྲོ་གོས་ཀྱི་གསུང་...
 ཏུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབྱུང་པ་ལས་བརྒྱུ་ཤིང་བསྟན་འཛིན་རྣམས་ལ་འཕྲིན་...
 ཏུ་གསོལ་བ་ནོར་བུའི་ཕྱིང་བ་དང་དེའི་རང་ལན། འགོས་ལོ་གཞོན་ནུ་
 དཔལ་ཀྱི་ཏུས་འཁོར་ཚོད་ལན་གསུང་སེལ་གྱི་མུ་དའི་དགའ་ལྟོན། བྱང་པ་

ནམ་ཐུལ་གྲགས་བཟང་གི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཛེས་རྒྱན། ལྷག་ལོའི་
 དུས་འཁོར་ཚོད་ལན་རིགས་པའི་འོད་སྣང་བཅས་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་
 སྐར་གྱི་གསུང་ཁག་ཅིག་དང་། སྐར་ཅིས་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཅིས་
 གཞུང་སྐར་ལ་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འཛིགས་མེད་འབྱུང་གནས་སྤུས་པས་.....
 མཛད་པའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ་འཇུག་པ་དང་། པ་རྟེན་ཆེན་པོ་ཤུག་གི་རྩ་
 དུས་མཛད་པའི་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཅིས་ཀྱི་མན་ངག་དང་། ཉི་ཟླ་
 འཛིན་པའི་ཅིས། གཟའ་ལུ་སོ་སོའི་ཅིས་ཀྱི་མན་ངག་བཅས་ཁག་གསུམ། རྩེ་
 བཅུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་མེ་མཁའ་རྒྱ་མཚོ་དང་། དུས་
 ཚོད་བབྱུང་བའི་ཅིས་ཡིག གཟའ་སྐར་འཕྲོད་བརྟག་བཅས་ཁག་གསུམ།
 འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་མཛད་པའི་ལུ་བསྟུས་སྒྲ་གཙན་གཟའ་ལུ་
 དང་བཅས་པའི་ཅིས་གཞི་དང་། ཉི་ཁྱིམ་འཕོ་བའི་ངེས་པ། དུས་ཀྱི་འཁོར་
 ལོའི་ཅིས་དུས་གསལ་བའི་སྟོན་མ། ཅིས་དུས་གསལ་བའི་སྟོན་མའི་དོན་ཡང་
 དག་པར་བསྟུས་པ། གདོད་མའི་དུས་གསལ་བའི་ཅིས། ཅིས་ཀྱི་གཙུག་ལག་
 དང་མཐུན་པར་ངེས་པ། རྒྱ་བོད་གཉིས་པའི་ཅིས། ལོ་བདག་ཉི་ཤུའི་ཅིས།
 རྟེན་འབྲེལ་ཅིས་རིན་ཆེན་སྟོན་མ་བཅས་ཁག་དགུ་སྟགས་ནི་དུས་འཁོར་སྐར་
 ཅིས་རིག་པའི་འབྱུང་གནས་དམ་པར་མངོན་པས་འདིར་བཀོད་པ་ཡིན་ཞིང་།
 གཞན་ཡང་ཁང་ཁྱུང་ཆུན་ཅིས་ཞེས་པ་ཟླ་བའི་མ་སྟངས་མེད་པར་སྟོར་ཆོགས་.....
 ཞག་གི་དབྱེ་བ་ཁོ་ནས་ལོ་འཁོར་གཅིག་བཅི་སྟེན་ཡོད་པའི་ཅིས་ལྷགས་.....
 འདིའང་བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་ཆོས་དང་ཞིབ་འཇུག་གི་རིན་.....
 བང་ཆེ་བར་མངོན་པས་དབྱུང་གསུམ་དག་ཅིས་ལས་བརྒྱས་ཉི་འདིར་བཀོད་..

པ་ཡིན་ནོ། །

མདོར་ན་དེ་བའི་འདིའི་ནང་བཞོན་པའི་གསུང་ཚཱ་དེ་ནམས་བོད་ཀྱི་.....
 སྐར་ཅིས་རིག་པའི་འབྱུང་ཁུངས་དང་ཕྱི་མོ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་...
 པའི་དབྱུང་གཞི་གལ་པོ་ཆེ་ཡིན་པ་སྒྲུས་མ་དགོས་པས་སྟོགས་འདིར་བཙོན་...
 པའི་སློ་ལྡན་ནམས་ཀྱིས་སློ་བས་འཇུག་པར་རིགས་སོ། །མཇུག་ཏུ་དེ་བའི་
 འདིའི་དཔར་བསྐྱེད་ཐད་རྒྱུ་ལྟར་གནང་མཁན་སྡོང་ས་སྒྲན་ཅིས་ཁང་གི་.....
 དབུ་འཛིན་དག་འདུལ་མཚེག་ལ་སྟོང་ཐག་པ་ནས་སྟགས་རྩེ་ཆེ་བ་ལགས།
 ཏུས་ཡུན་སྤང་བ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུ་ལྟར་སོགས་གང་ཅིའི་ཐད་ལེགས་...
 པོ་མ་བྱུང་བའི་ཆ་མཆིས་ན་རྒྱ་ཆེའི་སྟོག་པ་པོ་ནམས་ཀྱིས་གཞོན་པར་གསོ།

བོད་སྡོང་ས་སྒྲན་ཅིས་ཁང་གནས་རིག་སྐར་ཅིས་ཞིབ་
 འཇུག་སོའི་ཡི་ཅིས་མིང་འཛིན་པ་ཡུམ་པས་བོད་ཤིང་
 བྱ་གནས་ཁོའི་ཁྱེ་བ་ཏུག་པའི་ཡར་ཆོས་ལ།

དཀར་ཆག

རུས་འཁོར་བསྐྱས་རྒྱུད་ལས་ལེའུ་དང་པོ་བྱུར་རུ་བཀོལ་བ།	 1
རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབྱེད་པ་ལས་བཅུ་མས་པའི་བསྟན་འཛིན་	
ནམས་ལ་འཕྲིན་རུ་གསོལ་བ་ནོར་བུའི་ཕྱིང་བ།	 47
འཕྲིན་ཡིག་ནོར་བུའི་ཕྱིང་བའི་རང་ལན།	 64
དཔལ་རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩྭ་ལན་གསུང་སེལ་གྱི་ཐུ་དའི་དགའ་ལྟོན།	... 69
རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཛེས་རྒྱན།	 112
རུས་འཁོར་རྩྭ་ལན་རིགས་པའི་འོད་སྟོང་།	 175
རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ་འབྱུག་པ།	 181
དཔལ་རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཕྱིས་ཀྱི་མན་ངག	 204
ཉི་ཟླ་འཛིན་པའི་ཕྱིས་བཞུགས།	 208
གཟའ་ལྷ་ས་སོའི་ཕྱིས་ཀྱི་མན་ངག	 210
མེ་མཁའ་རྒྱ་མཚོ་བཞུགས་ལགས་སོ།	 217
རུས་ཚོད་བཟུང་བའི་ཕྱིས་ཡིག་བཞུགས།	 239
གཟའ་སྐར་འཕྲོད་བརྟག་བཞུགས།	 244

ལུ་བསྐྱེད་སྐྱོར་གཅན་གཟུང་ལུ་དང་བཅས་པའི་ཅིས་གཞི་བཞུགས།	250
ཉི་ཁྱིམ་འཕོ་བའི་རེས་པ་བཞུགས།	257
རྟམ་གྱི་འཁོར་པའི་ཅིས་རྟམ་གསལ་བའི་སྐྱོན་མ་བཞུགས།	258
ཅིས་རྟམ་གསལ་བའི་སྐྱོན་མའི་དོན་ཡང་དག་པར་བསྐྱེད་པ།	272
གདོད་མའི་རྟམ་གསལ་བའི་ཅིས་བཞུགས།	274
ཅིས་གྱི་གཙུག་ལག་དང་མཐུན་པར་རེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས།	277
རྒྱ་བ་གཉིས་པའི་ཅིས་བཞུགས།	280
ལོ་བདག་ཉི་ཤུའི་ཅིས་བཞུགས།	282
ཉེན་འབྲེལ་ཅིས་རིན་ཆེན་སྐྱོན་མ་བཞུགས།	285
ཞང་ཞུང་ཆན་པའི་དག་ཅིས།	302

རྒྱལ་པོ་མཆོད་པུ། ས་པ་མ་ལུ་དེ་བྱམས་ལུ་མི་ཉ་མི་ལུ་ལ་ཅ་ལུ་མ་ཉ་མཆོད་པུ།
 མཆོག་གི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ལས་ལྷུང་བ་རྒྱུད་ཀྱི་
 རྒྱལ་པོ་དཔལ་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་བ། དཔལ་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ་ལྷུག་
 འཆོལ་ལོ། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡི་ཤེས་སྤྱད་དང་ཉིན་མོར་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཉི་
 པར་འདབ་མ་རྒྱས་པའི་སྤྱན། །སངས་རྒྱས་ལེ་ཤེད་ཀྱི་ལ་བཞུགས་པ་ལྟ་
 མཆོག་ནམས་ཀྱིས་བདུད་ལ་རྒྱལ་པོ་ཟླ་བ་བཟང་པོ་ཡིས། །མགོ་པོས་རབ་བྱ་
 ལྷུག་འཆོལ་ལག་པའི་པར་སྤྱར་བ་ཡན་ལག་མཆོག་ལ་བཞག་ནས་བྱས་པ་ནི།
 རྒྱལ་འབྱོར་དཔལ་ལྷན་རྒྱས་འཁོར་ཀ་ལྷེད་ལྷན་པའི་ཨ་འདུས་ལ་ཉྟེ་མི་.....
 རྒྱས་དཀྱོལ་པའི་དོན་རྒྱུད། །སྤྱོད་པ་ཡི་ཤེས་ཀྱང་ཉྟེ་མིག་ལེ་མཆོག་མཆོག་
 རྟོ་རྟེ་འཛིན་པ་སངས་རྒྱས་ལྟ་དང་ལྟ་མིན་ཡང་། །ཁྱི་དང་ལྷས་དང་གཞན་
 ལ་ཡང་ཉྟེ་རང་བཞིན་རྒྱས་ལ་སྤྱེས་བྱ་ཉྟེ་བྱ་ལྟ་པའི་བདག་ཉིད་དང་། །
 ལྷས་ལ་སྤྱོད་མཆོག་ས་ཆ་དང་སྤྱིད་པ་གསུམ་གྱི་བཀོད་པ་ལྟ་དང་ལྟ་མིན་.....
 རྒྱས་ཀྱི་ཁོངས་སྤྱོད་དང་། །དཀྱིལ་འཁོར་དང་ནི་དབང་ཉྟེ་སྐབས་གསུམ་
 པ་དང་མི་ཡི་སྤྱོད་མས་འདི་དག་ཡང་དག་བཤད་བྱ་གསལ། །ཟླ་བ་བཟང་པོ་
 ཁྱོད་ལ་བདག་མགུ་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱིས་དྲིས་པ་འདི་ནི་རབ་མཆོག་ལྟ་རྒྱས་
 དང་། །མི་དང་སྤྱིན་པོ་ལྟ་མིན་སྤྱོད་དང་ཆགས་བྱལ་ལྷུང་མཆོག་རིགས་རྒྱས་

དག་གིས་ཤེས་པ་མིན་པས་སོ། །ཟུང་ན་འདས་པ་ལ་སོགས་འཛིན་མའི་
 མཐར་ཐུག་ཆོག་གི་བསྐྱོད་པ་དང་བཅས་སྦྱར་བ་མཐའ་དག་ནི། །ལུས་
 དབུས་སུ་སྡོམ་དཀྱིལ་འཁོར་དག་དང་དབང་ནི་བཤད་པར་བྱ་ཡིས་མི་ཡི་.....
 བདག་པོ་བཟང་པོ་ཉོན། ༡༥ །དུས་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་ནམས་ལས་སྦྱང་དང་འབར་.....
 བྱེད་ཆུ་དང་འཛིན་མ་སྤྱོད་དང་རི་པོ་རྒྱ་མཚོ་དང་། །རྒྱ་སྐར་དང་ནི་ཉི་ཟླ་
 སྐར་མ་གཟའ་ཡི་ཆོགས་དང་དྲང་སྤྱོད་ལྟ་དང་འབྱུང་པོ་སྤྱ་ནམས་དང་། །
 རུད་འགྲོ་སྒྱེ་གནས་ནམ་པ་བཞི་དང་སྤྱ་ཆོགས་ས་དང་འོག་རུ་མི་ནམས་.....
 དང་ནི་དབུལ་བ་ཡང་། །སྤྱོད་པའི་དབུས་སུ་ཡང་དག་འབྱུང་སྡོམ་ཆུ་ལ་ལན་
 ཚུ་དང་ནི་སྤྱོད་པའི་དབུས་སུ་སྤྱོད་སྒྲེས་བཞིན། །ལུས་དང་ཡི་ཤེས་ནམ་.....
 མཁའ་དང་ནི་རྒྱང་དང་མི་དང་རྒྱ་དང་ས་དང་བརྟན་དང་གཡོ་བ་དང་། །
 ལྟ་ནི་མཐོང་བ་བསྐྱེད་མིན་དག་དང་སྤྱིད་པ་ནམ་བཅུར་གསུངས་པ་ནོ་རྟེ་.....
 ཡིན་ལུས་དག་ལས། །ཤུགས་ཀྱི་སྒྱེ་གནས་དག་ནི་འབྱུང་བར་འཕྱར་ཞིང་མི་
 ཡི་བདག་པོ་སྤྱོད་པ་ཡང་འདི་ཉིད་རུ་སྒྲོལ་རྟེ། །དེ་ལྟར་གང་གིས་ཡང་དག་
 རིག་པ་དེ་ནི་སྤྲུགས་མིན་སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་རུ་རྟོག་པ་དག་ལས་སྒྲོལ། ༥༥ །
 གཡོན་གྱི་ཡན་ལག་རུ་ནི་དཀར་པོ་འབར་བ་འགྲོ་བའི་བདུད་ཅིའི་ཆ་དང་.....
 གཡས་སུ་དམར་པོའི་མདོག་ །སྒྲ་གཅན་རུས་མེ་ཟླ་བ་ཉི་མ་རི་པོང་ཅན་གྱི་
 བྱ་དང་ས་སྒྲེས་དཀར་པོ་སྤྱོད་པ་དང་། །མཚུགས་རིངས་དམན་པ་ཆར་དང་
 སྤྱོད་དང་རྒྱ་དང་རྒྱ་མོ་ཅན་རྟེ་འབར་བ་ནམས་ནི་བྱུང་བདུན་པོ། །འཛིག་
 རྟེན་ལ་ནི་གནས་པ་ཉིད་དེ་ལྟན་པ་མེད་པ་བྱུང་གཅིག་དག་ནི་ལྟན་པའི་.....
 མཐའ་ལོ། ༥༦ །རྒྱབ་རུ་སེར་པོ་ཡང་ནི་སྐར་མ་ལྟ་གཞུ་ས་སྡོམ་དེ་ནི་ནམ་བཞི་.....

གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བས་སོ། །སྲིག་ཅེས་བྱ་བ་གཅིག་ཤིང་ཁྱི་རྣམ་བཅུར་
 འབྱུར་ཏེ་སྤྱི་པོ་ཙ་བ་དག་དང་མཐུན་དུ་འོ། །དུས་ཀྱི་རྩི་མེའི་ཉིང་དུ་ས་
 བོན་རང་གི་ལུས་པ་ཡོན་ཏན་ཆོགས་དང་བཅས་པ་འོག་དུ་གནས། །ཀྱན་དུ་
 ཡེ་ཤེས་དང་ནི་སྤྱང་པ་འོ་ཞི་བ་གནས་དང་བཅས་པ་དངོས་པོ་ཀྱན་གྱིས་.....
 རྣམ་པར་གྲོལ། །ཤེས་གསལ་སྤྱུང་ཅུང་དབྱངས་གང་ཏ་ཡ་ར་ལ་ལར་ལུན་དེ་...
 དག་ཟླ་བའི་ཆ་དང་ཉིན་བྱེད་ཀྱང་། །ཀ་ལ་སོགས་པ་འོ་སྤེ་རྣམས་དབྱངས་
 དང་བཅས་པ་ཉིན་ཞག་སྤྱང་དུ་ག་མེ་ཡི་ཆ་དུ་གྱིས་སྤྱོད་པར་བྱེད། །ཏ་སོགས་
 དབྱངས་རྣམས་དག་ཀྱང་ཆུ་ཆོད་ལྟ་མིན་གདེངས་ཅན་འབྱུང་པའི་སྐྱེ་.....
 གནས་དག་ཀྱང་སྤྲུགས་ཤེས་པ། །ཤེས་གསལ་ཀ་སོགས་ལུན་པ་དག་པས་དེ་
 ལྟར་ཁམས་གསུམ་དག་ནི་དེས་པར་སྐྱེད་འབྱུར་མི་ཡི་བདག་། །དབྱངས་ནི་...
 ཀ་ཙ་ཏ་པ་ཏར་ལུན་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་སྐྱུར་བ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་.....
 གནས། །མགྲིན་རྒྱན་ཉིང་གི་ཆ་ནི་མཁའ་རྒྱུད་བསྐྱེད་བྱ་ལས་སྐྱེས་མཆུ་དང་
 ས་ནི་ཆུ་དང་ས་དག་གོ། །ཤེས་གསལ་རྣམས་ནི་གཙུག་ཏྲར་འཁོར་ལོ་སྤྱིང་
 མགྲིན་མགོ་བོ་ཉིང་འཁོར་ལོ་དག་ལ་རིམ་པ་ཉི། །སྤྱི་ཆོགས་གནག་དམར་
 རི་བོང་ཅན་དང་གསེར་འདྲ་ཤུང་པོ་ཁམས་ཀྱི་ལྟག་པའི་ལྟ་དང་ལུན་པ་.....
 ལའོ། །རྒྱུད་གི་མཐའ་ནས་ལྟན་པའི་མཆོམས་སྤྱད་ཐུལ་བ་གདེངས་ཅན་.....
 སྤང་བྱེད་ལ་ནི་དཔག་ཆོད་འབུམ་སྤྲུག་གཉིས། །ལྟན་པའི་ཆོད་ནི་འབུམ་
 སྤྲུག་གཅིག་ཉིང་གཟའ་ཡི་ཆོགས་ཀྱི་གནས་ནས་སྤྱང་སྤྲུག་དག་ནི་ཉི་ཤུ་ལ། །
 མགྲིན་པའོ་གདོང་ལ་ལུ་བཅུ་བརྟན་པའི་གོ་འཕང་གཡོ་མེད་དག་ལ་དེ་.....
 བཞིན་ཉིང་དུ་ཉི་ཤུ་ལ། །དེ་ཡི་ཕྱི་རོལ་སྤྱང་པ་གཅིག་ཤིང་པ་གསུམ་སྤྲུག་

ཡོན་ཏན་མེད་ཅིང་དེ་ཉིད་གྱིས་དམན་པའོ། ༡༠ རྒྱུང་གི་མཐའ་ནས་རྒྱུང་གི་
 མཚམས་དང་བརྟན་པ་འཛིན་མའི་གཞི་ལ་གྱིང་དང་རི་དང་རྒྱ་མཚོ་རྣམས།
 བཞི་བྱེད་འབྲམ་སྤྱག་གཉིས་ཏེ་ཆེ་མོ་ཅན་དང་གཡོ་བའི་དབྱིལ་འཁོར་.....
 དཔག་ཚད་དག་ནི་འབྲམ་སྤྱག་གཉིས། འབྲམ་ན་ལྷན་པོ་གང་གི་ཉིད་ཏུ་
 བྱིས་གྱི་འཁོར་ལོ་སྐར་བཅས་ཉིན་དང་མཚན་མོར་འཁོར་བ་ཉེ། ཁྱེད་ཀྱི་ལ་
 བྱི་འབྲམ་སྤྱག་གཉིས་གཉིས་སྲིད་གསུམ་མཐའ་དག་ཏུས་གྱི་རྒྱུར་བ་དག་.....
 ལས་རབ་ཏུ་སྒྲེས། ༡༡ འཛིག་རྟེན་ཁམས་གྱི་ཀྱན་ནས་ཁོར་ཡུག་ཏུ་ནི་ཐད་.....
 ཀའི་ཚད་གྱི་སྤྲུལ་འབྱུང་ཏུ་ཡང་འབྱུང་བ་ཉེ། ཁ་ཡི་ཁོར་ཡུག་འབྲམ་སྤྱག་
 གསུམ་དང་རྒྱ་མེ་རྒྱུང་རྣམས་གྱི་ནི་དུག་དགུ་ཉི་མ་རིམ་པས་སོ། ཁི་ཡི་
 དབང་པོ་སྒྲེ་རྩལ་སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་གནས་ལ་དཔག་ཚད་འབྲམ་སྤྱག་གཅིག་
 ཉིད་གང་ཡིན་པ། དེ་ནི་ས་ཡི་སྒྲིང་གི་གནས་སུ་ལྷུས་ལ་རང་རང་དག་གི་
 ཚད་གྱིས་ཡང་དག་སྒྲུ་གང་རོ། ༡༢ རྒྱ་རབ་བརྒྱད་རྣམས་དག་གིས་སྤྲོ་མོ་.....
 འདི་གཅིག་སྤྲོ་མོ་བརྒྱད་གྱིས་སྤྲོ་ཡི་ཆེ་མོ་སྤྲོ་མོ་ཉེ། འདི་རྣམས་གྱིས་ནི་སྤྲོ་ཆེ་
 བྱིག་དང་ནས་ཏེ་རྒྱུས་འགྲོ་ནས་གྱིས་སོར་ཏེ་སོར་མོ་ཉི་མ་ནི། རྒྱུང་གིས་
 སྤྲོ་སྤྲོ་བཞིས་གཞུ་ཉེ་འདིར་ནི་རྒྱུང་སྤྱག་གཉིས་གྱི་གཞུ་ཡིས་རྒྱུང་གྲགས་.....
 དག་ཏུ་འབྱུང། རྒྱུང་གྲགས་བཞི་རྣམས་དག་གིས་དཔག་ཚད་དེ་ཡིས་སྤྲོ་
 ཡུལ་ས་དང་ནམ་མཁའ་དག་ལ་ཚད་ཡིན་ནོ། ༡༣ རང་པོར་ཚོས་བཟང་.....
 བསྐྱལ་བ་བྱུང་དང་ལྷན་པ་དག་ཉེ་ཚངས་དང་འཛིག་རྟེན་འདས་པ་དང་། འ
 དཔལ་གྱི་བསྐྱལ་པ་དཀར་པོའི་བསྐྱལ་པ་ཡང་ཉེ་བྱིན་ཏུ་དབང་བྱུར་གནས་
 ནས་འདོད་པ་བརྟུ་གཅིག་ཤོ། གཞུགས་མེད་དག་ནི་ཡ་སོགས་བཞི་པོ་ཏེ་

འཁྲིག་བྲལ་བ་རྣམས་ཏེ་མི་ལ་སོགས་པ་བརྒྱ་དྲུག་གཟུགས། ། ༡༩ སོགས་ལ་
 མཐའ་ཡང་ནི་འདྲི་བ་རྣམས་བརྒྱུད་རབ་ཏུ་གསལ་ཏེ་གསལ་བྱེད་གཅིག་པ་
 ཀ་སའོ། ༡༩ སྤྲིད་པ་སྤྲུམ་ཏུ་ཆ་གཅིག་དག་གིས་འདིར་ནི་སྤྲིད་གསུམ་དུ་
 འགྱུར་ཁམས་ཀྱི་དབྱེ་བས་ཁམས་གསུམ་མོ། །སྤྲིད་གསུམ་མ་ལུས་འདི་ཡང་
 རྩོམ་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ་ཨ་སོགས་ཀ་སོགས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་མོ། །རིན་
 ཆེན་རྣམས་ནས་གསེག་མའི་རྒྱ་ནི་དཔྱལ་བར་དེས་པར་བརྒྱུད་དེ་བྱེ་མའི་རྒྱ་
 ནི་གཉིས་པའོ། །འདམ་གྱི་རྒྱ་དང་མི་བཟད་དུ་བ་དག་དང་མེ་དང་ཐུན་པ་
 དང་ནི་དུ་འབྲེད་བརྒྱན་པ་དང་། ༡༧ ལན་མ་ཆང་དང་རྒྱ་དང་འོ་མ་ཞོ་དང་
 མར་དང་སྤྲང་ཆེའི་རྒྱ་མཆོ་བརྒྱན་ཏེ་རི་བོ་ནི། །འོད་སྟོན་མཇུ་ར་རི་ནི་ཤ་ཉ་
 དང་ནོར་བུའི་འོད་དང་རྩོམ་བཞིལ་རི་རྩོམ་འོ། །སྤྲིད་ནི་སྤྲེད་པ་འོད་དཀར་
 དག་དང་རབ་མཆོག་ཀྱི་ཤ་དང་ནི་མིའམ་ཅི་དང་ཁྱུང་ཁྱུང་དང་། །དྲག་པོ་
 ཡང་ནི་ལོངས་སྤྲོད་ས་སྟེ་བརྒྱན་པ་འཛམ་བུ་མི་རྣམས་གནས་པ་དག་ནི་
 ལས་ཀྱི་ས། ༡༨ ཤར་དུ་རྒྱུད་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱུམ་པོར་འགྱུར་ཏེ་མི་ཡི་བདག་པོ་སྟོ་
 ཏུ་མེན་གྱི་གསུམ་མོ། །བྱང་དུ་རྒྱ་ནི་སྤྲེད་ཀྱི་སྤྲེད་པ་དག་དང་ཐུབ་ཏུ་གསེར་
 མཆོག་ས་ནི་རྒྱ་ཡི་གཏེར་གྱི་བྱུར། །རི་རབ་ལྷན་པོ་སྟོང་པའི་རྣམས་པ་རྩོམ་
 མཆོག་གི་རང་བཞིན་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་དབྱུངས་སྟེ། །ས་ཡི་སྟེང་དུ་
 དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྲག་རྣམས་ནི་རི་དང་སྤྲེད་དང་གཟའ་དང་སྟུགས་རྣམས་
 དག་དུ་འགྱུར། ༡༩ ལྷན་པོ་ཡི་ནི་སྟེང་གི་རྒྱ་དང་ས་གཞི་དག་གི་གནས་ལ་
 དཔག་ཆད་རྣམས་ནི་སྟོང་ཕྲག་ནི། །ལྷ་བརྒྱ་བརྒྱ་དྲུག་དག་གི་གཅིག་ནི་རབ་
 མཆོག་ས་ཡི་གཞི་ལ་ཁོར་ཡུག་དག་གི་ཡང་དག་སྟེ། །ར་ནི་ལྷ་པོ་རྣམས་དག་